

Linja-auton vasen etukulma on iskeytnyt rekka-autoon ja bussi on sinkoutunut tieltä. Sammutustoimia ei tarvittu, pelastus- ja raivaustoimia kyllä. Palomiesten ja muun pelastusmiehistön pääasiallisen työn muodosti uhrien irrottaminen, valmistaminen kuljetukseen ja kuljetus sairaalaan.

Suojelujohtaja Pertti Koivunen

HOLLANTILAISBUSSIN JA REKKA-AUTON YHTEENTÖRMÄYS LAUKAAN VEHNIÄLLÄ

614.842.9:614.88

- Hollantilaisia turisteja kuljettanut linja-auto ja perävaunullinen kuorma-auto iskeytyivät yhteen Laukaan Vehniällä heinäkuun 5. päivänä.
- Törmäyksessä sai 12 ihmistä surmansa ja 18 loukkaantui.
- Onnettomuutta ja sen pelastustoimia on laajasti selostettu eri tiedotusvälineissä.
- Suojelujohtaja Pertti Koivunen, joka osui paikalle hieman onnettomuuden jälkeen, on kiinnittänyt huomiota siihen, että palokuntien osuus pelastustoimissa on tiedotusvälineiltä »unohtunut».

Onnettomuus

Jyväskylässä 4-tietä pohjoiseen lähtenyt hollantilaisturistibussi pitää pientä kiirettä ohitellen edellään ajavia ajoneuvoja ja on lähestymässä Laukaan kunnan Vehniän kylää.

Samaan aikaan on Äänekosken suunnasta etelään tulossa tyhjä rekka.

Hieman ennen 14 bussi suorittaa viimeisen ohituksen jättäen jälkeensä pikku Fiatin. Tässä tilanteessa bussi käväisee vastaantulevien kaistalla palaten omalle kaistalleen.

Vastaan tulevan rekan kuljettaja jarruttaa voimakkaasti, rekan perä kääntyy poikittain ja iskeytyy rajusti bussin vasempaan etukulmaan. Osa uhreista sinkoutuu tielle, ajoneuvojen jatkaessa matkaa. Bussi suistuu omalle puolelleen ojaan pyörähtäen pari kertaa ympäri, lisää uhreja putoaa tien oheen. Rekan peräosa suistuu myös ojaan, ajopään jäädessä tielle.

Ollaan Ravin talon kohdalla, 1/2 km lentokentän tienhaarasta, bussin kello on pysähtynyt aikaan 13.58. Kun yhteentörmäyksen aiheuttama rysähdys on vaiennut, käynnistyvät hälytys- ja pelastustoimet.

Pelastustoiminta

Oli tapahtunut suuronnettomuus, jossa pelastustoimet sujuivat normaalia tehokkaammin. Onnettomuudessa kuoli 12 ja 18 loukkaantui. Kiitosta tuli monelta taholta. Onnettomuuden uhrin kiittelivät pelastajien ripeyttä. Ministeriöstä lääniin ja paikallistasolle saakka tuli kiitosta pelastustoiimiin osallistuneille. Hollannin kuningatar Juliana Suomen vierailullaan (3. 9.) vielä kiitti suomalaista tehokkuutta bussionnettomuudessa. Julkinen sana ja eri tiedotusvälineet kiittelivät myös tehokkaista toimenpiteistä.

Mutta vaikka kuinka yritti löytää mainintaa palotoimen osuudesta, ei sitä hyvällä tahdollakaan seuraavan päivän lehdistä löytynyt.

Kävi taas, niinkuin ennenkin, että pelastustoimen sekatyömies = palomies unohtui. Olisikohan tuohon vaikuttanut saadun tehtävän luonne, joka sattui olemaan vaikeimmin loukkaantuneiden ja kuolleiden irrottelemista ja osien keräilyä.

Eipä näyttänyt kyllä oikein luontokaan antavan muille periksi tehtävään ryhtymiseen.

Mutta yllämainitut tehtävät vaativat myös hieman kättä pitempää. Bussin sisäänpainunut katto nostettiin katkaistun pylvään ja kankien avulla sellaiseen asentoon, että uhrin päästiin irottamaan. Tähän palokuntien rai-vauskalusto kävi mainiosti.

Vaikka julkinen sana sattuikin palotoimen toiminnan »unohtamaan», yhteistoiminta tapahtumapaikalla eri viranomaisten ja pelastustehtäviin osallistuvien kesken sujui joustavasti ja kiitosta ansaitsevalla tavalla.

Havaintoja

Johtamisen ja järjestyksen pidon kannalta olisi tärkeää **tunnistaa** kunkin osallistuvan tehtävä. Siis kun tehtävään joudutaan, asianmukainen varustus päälle ja virka-asemaan kuuluvat tunnukset näkyviin.

Jarrutusjäljet kertovat rajusta törmäyksestä. Rekka on suistunut toiselle puolelle tietä kuin linja-auto. Paloauto vasemmalla Tikkakosken TPK:n.

Tilanteen edistyminen tulisi huomioida ja välittömästi vapauttaa ylimääräiset joukot ja ajoneuvot, sillä niitä saatetaan tarvita muualla. Toisaalta edestakaisin liikuskelevat tai toimettomana seisoskelevat ylimääräiset henkilöt antavat ulkopuoliselle toiminnasta rauhattoman kuvan.

Tiedotusvastuussa oleville toteaisi, että niin pelastustyö kuin pelastettavakin on saman arvoinen, suorittipa tehtävän kuka tahansa. Mutta kun suurelle yleisölle asiasta kerrotaan, ei ketään toiminnassa mukana ollutta saa unohtaa. Eikä missään tapauksessa silloin, kun kyseisellä suorituksella on ollut

kokonais selvittelyn kannalta merkitystä.

Onnettomuuden nopeaan selvittelyyn vaikutti monta tekijää, joista mainittakoon mm.

- vuorokauden ja vuoden aika
- nopea hälytys
- hyvät tieolosuhteet
- sää
- keskussairaalan kaksinkertainen miehitys
- runsaasti kuljetusvälineitä
- lyhyet etäisyydet sekä
- ennalta varautuminen
- suunnittelu ja
- harjoittelu

Onnettomuus sattui perjantai-iltapäivänä. Pelastustöihin osallistui kaikkiaan 73 henkilöä. Sairasautoja paikalla kävi 15.

KAKSI RAPORTTIA ONNETTOMUUDESTA

Toimenpiteet Jyväskylän aluehälytyskeskuksessa sekä pelastustyöhön osallistuneet henkilöt ja käytetty kalusto

Hälytyksen vastaanotto

Klo 13.58 (palolaitoksen hälytyskeskuksen aika)

— puh. 005/ vastasi palomies *Pertti Taipale*, ilmoituksen tekijä ilmeisesti onnettomuuden silminnäkijä: »Linja-auto näytti pyörähtävän metsään — useita loukkaantuneita — puoli kilometriä lentokentän tienhaarasta.»

— puh. 006 / vastasi teleasentaja *Kalevi Siemssen*, ilmoitus: »Sairasautoja Vehniälle — ruumiita pitkin tietä.»

— puh. 211 562 / vastasi palomies *Pertti Taipale*, miesäänen ilmoitus: »Rekka- ja säiliöauto ajaneet yhteen.»

— puh. 006 / vastasi palokorpraali *Onni Virtanen*, ilmoitus: »Useita sairausautoja 4-tielle, noin 20 km Jyväskylästä pohjoiseen»

(Hälytyskeskuksessa päivystää ympäri vuorokauden hälytyskeskuspäivystäjä, joka on työvuorosta komennettu palomies kahdeksan tuntia kerrallaan. 5. 7. 1974 oli päivystysvuorossa palomies *Pertti Taipale*. Lisäksi hälytyskeskuksen määrittiin päivystäjän avuksi palokorpraali *Onni Virtanen* ja teleasentaja *Kalevi Siemssen*.

Hälytysnumeroina ovat 2 kpl 005 paloja onnettomuusilmoitusten vastaanottoa varten ja 1 kpl 006 sairausautojen hälytysten vastaanottonumero, ja näiden varnumerona 211 562.)

Toimenpiteet hälytyksen jälkeen

Välittömästi hälytyksen vastaanoton jälkeen suoritettiin seuraavat hälytykset allaluetellussa järjestyksessä:

1. Palolaitoksen sairausauto n:o 2 lähetettiin paikalle, miehitys 1 + 1 miestä.
2. Ilmoitus Tikkakoskelle Vanhasen sairaankuljetusautolle.
3. Ilmoitus Tikkakosken Tehdaspalokunnal-

le, puhelin kuitenkin varattu.

4. Ilmoitus Lennoston keskukseen/tallille: sairausautopyyntö onnettomuuspaikalle.

5. Ilmoitus Tikkakosken Tehdaspalokunnalle onnettomuudesta. (Hälytyksen vastaanotti naishenkilö.)

6. Ilmoitus Lennostoon, ensiapuryhmistä pyyntö onnettomuuspaikalle.

7. Soitto palopäällikkö Liimataiselle Jyväskylän mlk:n keskukseen, ei tavattavissa.

8. Ilmoitus palopäällikkö Liimataiselle radiopuhelimen välityksellä onnettomuudesta.

Teleasentaja Siemssen suoritti seuraavaa välittömästi hälytyksen jälkeen:

1. Ilmoitus K-S Keskussairaalan poliklinikalle onnettomuudesta (vastaanotti vahvistamari Hietanen).

2. Ilmoitus Vaajakosken poliisille.

3. Ilmoitus Muuramen, Kemira Oy:n ja Laukaan sairausautoille, sekä Vaajakosken Riikosen auton hälyttäminen.

Klo 14.14 palolaitoksen sairausauto pyysi onnettomuuspaikalta: »Lähetettäkää paikalle paloauto.»

— Paikalle lähetettiin palolaitoksen paloauto n:o 8, jossa varusteena raivausvälineitä, kello 14.15.

— Lähetettiin onnettomuuspaikalle palolaitoksen pakettiauto, jossa mukana sammakomies varusteineen.

Klo 14.36 Tikkakosken TPK pyysi paikalle tukevaa nosturiautoa.

— Paikalle lähetettiin klo 14.40 Lampinen & Mäkelän nosturi.

Palolaitoksen muista sairaankuljetustehtävistä vapautuneet sairausautot lähetettiin onnettomuuspaikalle, auto n:o 3 klo 14.14 ja auto n:o 4 14.20.

Apulaispalopäällikkö *Toivo Härhdh*
Jyväskylän palolaitos

Liikenneonnettomuuden ensiapuun ja pelastustoimintaan osallistuneet henkilöt ja käytetty kalusto.

Ilmailuhallitus, Tikkakoski
lentoasema

1 kpl sairausautoja 1 + 1 miestä, kuljetti kaksi potilasta yhdellä kertaa Keski-Suomen keskussairaalaan.

Lisäksi nosturiauto + 5 miestä, harjakone + kuljettaja, polttoleikkuslaitteet (ei käytetty).

Varuskunta, Tikkakoski

2 kpl sairausautoja 2 + 2 miestä, kuljetti 2 potilasta.

Lisäksi Itärannalta 4 ea-miestä, tiedustelulentolaiivueen ea-ryhmä 2 + 5 miestä.

Kalustoa: jauheauto, henkilöpakettiauto, Länsiranta 4 ea-miestä.

Jyväskylän palolaitos

3 kpl sairausautoja, 3 + 5 miestä;
1 kpl pelastusautoja, 1 + 2 miestä;

1 kpl pakettiautoja, 1 + 1 miestä.
Sairasautot kuljettivat 6 potilasta.

T. Vanhanen

1 kpl sairausautoja, 1 + 1 miestä; kuljetti 2 potilasta ja toi tullessaan paikalle lääkärin, jonka vei myöhemmin keskussairaalaan.

Jyväskylän Ambulanssikeskus

1 kpl sairausauto, 1 + 1 miestä; kuljetti 4 potilasta.

1 kpl sairausauto, 1 + 1; varalla (ei kuljetti.).

Olli Hytönen, Laukaa

1 kpl sairausauto, 1 + 1 miestä; kuljetti yhden potilaan.

Kemira Oy, Vihtavuori

1 kpl sairausauto, 1 + 1 miestä; 4 ea-henkilöä, ei potilaskuljetuksia.

Porri, Toivakka

1 kpl sairausauto, 1 + 1; ei kuljetuksia.

Palokan kuntainliitto, Vaajakoski

1 kpl sairausautoja, 1 + 1 miestä; kuljetti yhden potilaan, lääkärit Parviainen ja Hänninen kävivät paikalla.

Äänekosken sairaankuljetus

1 kpl sairausautoja, 1 kuljettaja; kuljetti 2 potilasta.

Suolahden sairaankuljetus

1 kpl sairausautoja, 1 + 1 miestä; kuljetti 2 potilasta.

SOK Vaajakoski

ea-ryhmä 4

Tikkakosken TPK

1 kpl paloautoja, 2 + 7 miestä.

Mäkeläinen, Jyväskylä

nosturiauto

Postiautovarikko ja Are Oy

hinausauto

Kolarissa kuolleista kuljetettiin 3 poliisiautolla, 2 yksityisellä pakettiautolla ja 2 varuskunnan sairaankuljetusautolla. 1 kuljetus on epäselvä.

Yhteensä

onnettomuuden pelastustyöhön osallistui 73 henkilöä. Sairasautoa oli 15, palo- ja pelastusautoja 3, muita kuljetusajoneuvoja 9.

Palopäällikkö *Toivo Liimatainen*

**PALOTURVALLISUUTEEN LIITTYY
VAKUUTUS. KAIKEN VARALTA.**

**VAKUUTUKSEN HOITAA
FENNIA**